

ᓄᓇᓴᓂ ᐱᓕᓂᓴᓴᓂᓂᓄᓂ
Department of Community Services
Nunalingni Pivikhaqautikkut Havagvia
Ministère des Services communautaires

Iluaniittut

Tuhaqtidjutingit Ministamit	2
Kangiqhipkaidjutit	3
Nanijauluaqtut 2024 tatqiqhiutinit ukiumi ilaqaqtut ukuniga:	4
Naunaitkutaq Naunaitkutunik Nakuuninganik	4
Titiqqiqininnga Maligarmut	5
Laisit	5
Qaffiujut laisingit tunijaujut 2024 imaatut class ukiuqaqtunullu	6
Qaffiujut laisingit tunijaujut uvani 2024 imaatut class imaalu nunallaangillu	7
Inuup Naunaitkutaq Piannannuat	8
Qaffiuniit GICs qanuriniitigut ukiungagut uvani 2024	8
Akhaluutitut Atiliurutikhanik	9
Qaffiuniit akhaluutait atiliurutait uvani 2024 akhaluutit qanuriniitigut	9
Akhaluuhijit Naunaitkutikhamik Unniudjutit	10
Qaffiuniit Akhaluuhiqinikkut havaktaujut uvani 2024 ukiungagut	10
Qaffiujut pijaquqtunik unniudjutit	10
Naunaijautit ajuriakhainnik titiraqtakhat	11
Qaffiuniit uuktuutit uvani 2024 uvuuna class, uvalu ihivriuptip qanurinniatigun	11
Maniliqutingit, Maniliurutikhat, Havaamut Ikaarningit, Ajungnautiqagtunik Unniudjutitt	12
Qaffiuningit maniliqijutit manikhaalu uvani 2024	12
Aulatitihimaarniq ikaarnikharnik Akhaluuhijit Laisikhamik unalu Naunaitunik Iltaridjutikhamik Naunaitkutikhamik 2024	12
Aulatitihimaarniq ikaarnikharnik Akhaluuhijit Laisikhamik unalu Naunaitunik Iltaqhidjutikhamik Naunaitkutikhamik 2024aulahimaaqtumik	13

Akhaluutituqtut Qajangnaitkutikhanik.....	14
Akhaluutit Pijaqqurniit.....	14
Qaffiuningit akhaluutit pijaquqtut 2024 ukiungagut	14
Qaffiuningit akhaluutit pijaquqtut 2024 nunagijaujumi.....	15
Qaffiuningit akhaluutikkut pidjutigijait 2024, pidjutit ukiungitigun	15
Qaffiuniit aulanikkut hulaqutit uvani 2024, pidjatauut nunallaatigut.....	16
Akhaluutituqtut Ihuinaaqtut.....	16
Qaffiuniit akhaluutinun ihuinaaqtut uvalu titiqiqinikkut angirutit uvani 2024, ukiungatigut .	16
Qaffiuniit akhaluutinun ihuinaaqtut uvalu titiqiqinikkut angirutit uvani 2024, nunangagut .	17
Ihuinaarutigihimajainun Anullaqhiivik	18
Qaffiuniit akhaluuhijit ihuinaarutigihimajainun anullaqhiivik qanuriniit uvani 2024, ukiungagut.....	18
Ilaliutihimajuq A: Aallat Pidjatauun	19
Nunavunmi Akhaluuhijit Hilataani Aviktuqhimajumit.....	19
Qaffiuniit akhaluutit pijaqqurniit.....	19
Qaffiuniit akhaluutinun ihuinaaqtut uvalu titiqiqinikkut angirutit.....	19
Havagviup Naunaitkutingit/Pivallianiq	20

Tuhaqtidjutingit Ministamit

Quviahuktunga tunihplunga Nunavut Kavamanga una Nuavutim *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhat Maligaq* Ukiuq Tamaat Unniudjut. Una unniudjut havaktauhimajuq uumannga Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut malikhugu titiraqhimajuq 328.1 (1–3) uvani *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhat Maligaq* takupkaqtittivaktut naunaitkutanik Ubluqtuhinia 1– Ubluirvia 31, 2024.

Aipaangani, anginiqaqtunik havakpaktugut ihuaqhijuumirlugu akhaluutinin kivgaqtuutit Nunavunmiunut. Amigainiqhat nunagijaujut taja "qaritaujakut," tukiquaqtuq nunagijamingni Kavamani Kivgarijainik Havagviujuq Akhaluutinikluniit havagviat atadjutikhanik qaritaujaliquutinut. Una pittaaqtuq havagiami uuktuutingit qilaminnuaq ihuaqtumiklu, ikajuqtuq nunaqaqtut pigiami kivgaquidjutikhanik ihariagijamingnik kinguvaktinaitumik. Una uuktuutigillaklugu, Arviani, talvani qaritaujakkut havaangit naunaipkaqtaujuq 2023, havaat taimaa hivituvallaaqtuq ihuarhijuq uumunnga 481 uuktuutit piliuqtaujut taimaa 30 ubluni uvani 2024.

Humiliqaa ukiuqtaqtumi, 92% tamaini akhaluuhijit laisikhamik hunanikliqaalu tikuaqhijutinin naunaipkutini tuukhiutit havaarijauhimajut 30 ubluni. Una qanuraaluk havaanga uuktuutigijaujuq akhuurninnganut havagviup havakingit hakugingninngalu qanuriliurutivut. Taima Havagviangit aulahimaaqtuluni angiklijumirutikharnik qaritaujakkut ikajuutikharnik angiklijumirutikharnik nampangit ajuiqhaqhimajut ihivriuqtuijut, aulahimaarniaqtugut ihuaqhaidjutikharnik auladjutikharnik qajangnairutikharnik atuqtakharnik ihuaqhaidjutikharnik pidjutikharnik ikajuutikharnik tamaini nunalaani.

Qujagiumajatka tamaita havaktiit iliqatigijaingitlu aulahimaaqtunik pidjutikharnik ikajuutikharnik qajangnairutikharnik, ihuaqtumik, aadjikiiktumiklu akhaluutikkut ikajuutikharnik Nunavunmi.

Pittiarnikkut,

David Akeeagok

Minista Nunalingni Pivikhaqautikkut Havagviani

Kangiqhipkaidjutit

Nunavutim *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhat Maligaq* aulatitvakhimajuq hanaqidjutikhanik qajangnairutikhanik ihuaqtumiklu malikhautikhanik akhaluutinin qajangnaitkutikhanik akhaluutininiklu ikajuutikhanik aviktuqhimajumi. Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut munarijakhait uqariami ukiuq tamaat tikinnahuaqtanginnik naunaiqhimajuq uumani *Maligaq*.

Naunaipkainiq pijariaqaqtut piliurhimajuq titiraqhimajuq 328.1 hapkuninnga:

“328.1. (1) Taimaa hivullirni naini tatqiqhiutinin atauhirmi tatqiqhiutip ukiungani, Titiqqiqijii upalungaijarniaqtuq tunilunilu Ministamut ukiuq tamaat taiguagakhaq aippaanganit tatqiqhiutip ukiungani hapkuninnga pijut:

(a) titiqqidjutait haffuma Maligap hapkunanga Kavamatkunin Nunavunmi;

(b) akhaluutituqtinut qajangnaitkutikhat Nunavunmi;

(c) qujaginnanik aallanik qanuriliurutinik tukhiqtaujuun Ministamin.

Inuup Naunaitkutingit

(2) Unnirutimi naunaiqtaat una titiraqhimaninnga (1) piqalimaittut hunamiklikaaq inuup naunaitkutingit naunaiqhimajami Tuhagakhanik Tiguhinirmut Hapummijaarinirmut Hiamitirnaittunun Titiraqtauhimajunik Maligaq.

Unniudjutit uqautauluni

(3) Ministap uqautiniaqtaa uniudjut tunijaujuq ataani titiraqhimaninnga (1) uvani Maligaliurvik talvani hivulliqaami katimaliqqata Maligaliurvingmi taimaa taiguagakhaq tunijaukpat pidjutiqaqtumun ihuaqtumik pivikhaqautikhamik uqariami unnirutimik. S.Nu. 2017,c.28,s.1.”

Taimaatun, 2024 *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhat Maligaq* Ukiumut Unniudjutit tunihijut naittumik naunaijautinik, uvalu naunaijaqhimangitut attautit naunaijautit mikhaagun tamaat titiqiqinikkut akhaluuhiqinikkut kivgaqtuutit uvalu akhaluutit qajangnaitkutikhat. Tamna unniudjut avvakhimajuq malruungnut titiraqhimajut: titiqiqiniq maligamut, akhaluutituqtinut aanniqtailiniq.

Nanijauluaqtut 2024 tatqiqhiutinit ukiumi ilaqaqtut ukuniga:

- Havagviujuq tunihimajuq 3,473 aquttun laisiujunik humiliqaa ukiuqtaqtumi;
- 92 pusat aquttun laisiit uvalu naunaijaqhimajut naunaitkutit havaktaujut 30ni ubluni ikitqiarluuniin;
- 98 pusat akhaluuhijip laisiit imaalu inuup naunaitkutaa piannannuat havaktauhimajut qaritaujakkut imaalu ilaganilu (2%) havaktauhimajut qaritaujakkungittunun;¹
- 92% qaritaujakkut maniliqutingit iniqtaujuq iluani 30 ubluni; ikitqiaq 1 pusat 90 ubluni uvaluuniin hivitutqiamik iniqtigiangani;
- Ikitqiaq 1 pusat qaritaujakkungittumun maniliqijutit iniqtauhimajut 30 ubluni; uvalu ikitqiaq 1 pusat 90 ubluni uvaluuniin tatqiqhiutikkut iniqtigiangani; 65% qaritaujami maniliqijutit iniqtauhimajut akungani 31 unalu 60 ubluni.
- Havagviujuq munarijait 1,271 ihuaqtunik naunaijautit unalu 3,471 ilihautinik naunaijautit ukunani GN-kuni havaktiit pigahuar ilaujunit naunaijaqtit;
- Kajumaktuqpallaktut unalu DUIs piqaqtuq 20.3% unalu 33.5% atauttimut 251-nunallaami akhaluutikkut ihuinaaqtut; unalu
- Kajumaktuqpallaktut piqaqtuq 54.5% atauttimut 44 ahianit ukiuqtaqtumit akhaluutikkut ihuinaaqtut.
- Pilik 3 akhaluutikkut pidjutitit tuqutpaktut unniqtaujuq Nunavunmi uvani 2024.

Naunaitkutaq Naunaitkutitik Nakuuninganik

Ilangit maliqatqujahimajut imaalu titiqiqinikkut havaqatigiiktut aallatqiiktunik katitqihidjutikhanik atuqtakhainnik. Hapkununga pidjutinun, ilangit naunaijautit tunijaujuq uumani unniudjunmi naunaijaqtaujuqhat qajagilutik.

¹ Takulugu Ilanga uumunga Havagvingnun Pivallidjutikhanun tukiliurutainun ukuninga 'Qaritaujakkut' unalu 'Qaritaujakkungittumun' titiqqanik havaktakhanun.

Titiiqqiqininnga Maligarmut

Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut (CS) munarijakhait titiiqqiqiniq uumannga *Akhaluutiniq Qajangnaitkutikhat Maligaq*. Una ilaqaqtuq pivikhaqarninganik akhaluuhiiqidjutit laisikhat kivgaqtuidjutit, inuup naunaitkuta piannannuat, akhaluutiniq atiliurninik, akhaluuhiiqijip ihivriuhininik, aulapkainikkullu akhaluuhiiqijip naunaitkutiniq Nunavunmi laisikhanik, ukunani aallanilu aulapkainikkut havagutiniq.

Laisit

Nunavunmi *Akhaluuhiiqijit Laisikhamik Maliruagakhat* piliuqpaktut saivat laisikhanik classes Naunaitkutaani A (titiraqhimaniing 2(1)). Tamna naunaituq laisik naunairutiqaqtun tunijauhimajut Class 5 laisikhanik, taima aulatitihimajut tingmijukhanik akhaluutiniq, Class 7 laisikhanik, taima laisik tigumidjutitqaqtun aulatitijaangat akhaluutiniq Class 5 unaluuniit 6, taima akhaluuhiiqijit ajuqhaliqtun akhaluuhiiqinirmik. Tamna havagvinga naunaijaqtaa tunijaunig laisik ukiungagut, nunallaani, akhaluutiniq qanurittunik ukiuq tamaat; una naunaitkut takuupkaqtitaujuq naunaitkut ataani.

- **Class 5:**

Una atugahaq laisikhaq aulajunun uhitirviit akhaluutit, ilaujut akhaluutit, akhaluutinin, uvalu akhaluutinin. Nunavunmi, mikitqiaq ukiunga haffumunga Class 5 laisia 16.

- **Class 6:**

Una laisikhaq ingniqutiqaqtun allaniklu malrunnik akhaluutiniq.

- **Class 7:**

Una iliaqtup laisia, pipkaqhugit attautit aulajaangini akhaluutiit munaqhijunun. Nunavunmi, mikiniqhaq ukiunga Class 7 laisia 15.

Naunairlugu: Class 5, 6, imaaluuniit 7 pijariaqaqtut akhaluuhiiqinikkut aanniaqtumik ukiuqaqtut 75-nik, ukiuqaqtut 80-nik imaalu malruuk ukiuk tamaat 80-nik.

- **Class 1, 2, 3, 4:**

Hapkua nanminiaqqtut laisiit, atautit kitut pijakhat uvalu aghaluutit qanuriniit angirutigijait auladjutit, tamaita pijariaqqtut Class 5 laisimik uvalu Piqaqttut Aaniaqnikkut pijakhanik. Hapkuningga ilaliutijauhimajut:

- **Class 1:** Pipkaijuq aulaniganik akhaluutunik apqutaujuniklu avuqaqtunik, ukualu anurituutunik.
- **Class 2:** Angirutigijaat auladjutait akhaluutait avatqumajut 24 uhitiqtut.
- **Class 3:** Pipkaidjutigijaa aulapkaininnga akhaluutunik pingahunik amihunikluuniit axles-nik.
- **Class 4:** Ilaujut taaksit, ambulances, mikijullu akhaluutait.

Qaffiujut laisingit tunijaujut 2024 imaatut class ukiuqaqtunullu²

	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60+	<i>Atauttimun</i>
Class 1	0	4	6	6	3	5	8	7	3	2	44
Class 2	1	0	3	9	9	5	5	3	3	2	40
Class 3	2	27	51	53	58	43	33	18	14	7	306
Class 4	1	6	8	18	16	10	8	13	4	7	91
Class 5	165	250	313	321	289	230	184	146	113	157	2168
Class 6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Class 7	194	153	118	121	88	54	38	20	23	15	824
Class 1, 6	0	0	1	0	1	0	1	0	0	3	6
Class 2, 6	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Class 3, 6	0	0	1	3	3	1	0	4	2	1	15
Class 4, 6	0	0	0	3	1	3	0	0	0	2	9
Class 5, 6	1	1	7	11	7	4	10	5	9	9	64

² Inuit kituliqaak pigiaqaqtun amigaitunik laisikhanik qanuritunik. Naunaitkutigijait "1,6", "2,6", "3,6", "4,6", unalu "5,6" naunaijautaa atauttinun kitut tunijaujut tamangnun laisimik (class 1-5) imaalu class 6 laisiit uvani 2022. Class 6 laisikhanik laisiquktukhat tigumidjutiquaqtuq aulapkailuni ingniqutiquaqtunik.

Qaffiujut laisingit tunijaujut uvani 2024 imaatut class imaalu nunallaangillu³

	Class 1	Class 2	Class 3	Class 4	Class 5	Class 6	Class 7	Class 1,6	Class 2,6	Class 3,6	Class 4,6	Class 5,6
Ikpiarjuk	0	0	16	0	37	0	16	0	0	0	0	1
Arviat	1	2	24	2	74	0	24	0	0	0	0	0
Qamanittuaq	9	0	21	0	76	0	29	0	0	0	0	1
Iqaluktuutiaq	0	1	8	3	107	0	22	0	1	2	0	1
Igluligaarjuk	1	0	5	0	14	0	5	0	0	0	0	0
Kangiqtugaapik	0	2	18	0	33	0	28	0	0	0	0	0
Salliq	0	1	8	0	11	0	1	0	0	0	0	0
Uqhuqtuuq	0	0	14	1	78	0	21	0	0	1	0	0
Ausuittuq	0	0	1	0	5	0	1	0	0	0	0	0
Igloolik	0	2	10	3	36	0	29	0	0	0	0	0
Iqaluit	10	19	84	76	1059	0	361	6	1	12	8	51
Kimmirut	0	0	1	0	16	0	0	0	0	0	0	1
Kinngait	0	0	6	0	54	0	39	0	0	0	0	0
Kugaaruk	0	1	4	0	19	0	12	0	0	0	0	0
Kugluktuk	1	0	2	1	31	0	16	0	0	0	0	2
Naujaat	0	4	7	0	44	0	22	0	0	0	0	2
Pangnirtung	0	4	15	0	62	0	41	0	0	0	0	1
Mittimatalik	0	0	12	0	56	0	16	0	0	0	0	0
Qikiqtarjuaq	0	0	1	0	22	0	19	0	0	0	0	0
Kangiqliniq	22	4	17	5	277	0	81	0	1	0	1	3
Qausuittuq	0	0	3	0	2	0	9	0	0	0	0	0
Sanikiluaq	0	0	10	0	9	0	20	0	0	0	0	0
Sanirajak	0	0	10	0	21	0	0	0	0	0	0	0
Taloyoak	0	0	3	0	18	0	8	0	0	0	0	0
Tikirarjuaq	0	0	6	0	7	0	4	0	0	0	0	1
<i>Atauttimun</i>	44	40	306	91	2168	0	824	6	3	15	9	64

³ Inuit kituliqaak pigiaqaqtun amigaitunik laisikhanik qanuritunik. Naunaitkutigijait "1,6", "2,6", "3,6", "4,6", unalu "5,6" naunaijautaa atauttinun kitut tunijaujut tamangnun laisimik (class 1-5) imaalu class 6 laisiit uvani 2022. Class 6 laisikhanik laisqaqtukhat tigumidjutiaqtuq aulapkailuni ingniqutiaqtunik.

Inuup Naunaitkutaa Piannannuat

Inuup Naunaitkutaa Piannannuat (GICs) atuqtaunginaqtuq piksaqaqtunik ilitaridjutikhanik tingmijaangat talvuuna nunarjuamun nunanun nunarjuamun imaaluuniit akhaluuhiiqijip laisikhamik. Ilanga VIII.1 uvani *Akhaluutininik Qajangnaitkutikhat Maligaq* uqautigijaat GICs unalu s. 307.1 Maligarmi, uqaqhimajuq tamna Atiliuqti tunihittaaqtuq GICs.

Qaffiuniit GICs qanuriniitigut ukiungagut uvani 2024

	Nutaaq	Nutannguqtiffaarutit	Himmauhiqtauniq
< 15	405	0	6
15–19	649	2	7
20–24	526	8	3
25–29	448	8	12
30–34	427	4	9
35–39	345	5	7
40–44	237	3	5
45–49	215	0	4
50–54	198	4	3
55–59	205	0	3
60+	345	4	4
Atauttimun	4000	38	63

Akhaluutitut Atiliurutikhanik

Ilangani 5–30 talvani *Akhaluutitut Qajangnaitkutikhat Maligaq* uqautigiplugit akhaluutit atiliurnikkut pitqujauhimajut Nunavunmi. Taimaali, pijaangini atauttit aulajaangini akhaluutitut apqutini Nunavunmi, akhaluutit atiliuqtaujuqhaq (t. 5 (a–b)).

Qaffiuniit akhaluutitut atiliurutitut uvani 2024 akhaluutitut qanuriniitigut

	Nutaaq	Nutan'nguqtiqhimajuq	Adjiliuqhimajuq
Tamaita-Nunakkuurutit Akhaluutit	137	484	11
Tamaita Uhidjutit	10	11	3
Nanminiaqtut Uhidjut	10	56	2
Nanminiaqtut Akhaluut 4501 kg imaalu avatqumajuq	38	167	0
Nanminiaqtut Akhaluut Uqitqijat 4500 kg	122	487	17
Nappaqtiriniq	55	110	3
Forces ATV	0	1	0
Kavamatkut AtV	24	54	0
Kavamatkut Igluqpinikkut Akhaluut	28	128	0
Kavamatkut Uhidjut	1	6	1
Kavamatkut Akhaluutaa	160	522	17
Motorcycle	13	22	2
Akhaluut Hiniktarvik Class A	0	0	0
Akhaluut Hiniktarvik Class B	0	0	0
Akhaluut Hiniktarvik Class C	1	2	0
Laisiittuq Atiurut	9	2	0
Uhijaujuq – Nanminiaqtut	273	1112	47
Kavamatkunni Havagviinni 4501 kg avatqumajuq	0	12	0
Kavamatkunni Havagviinni Ataani 4500 kg	7	34	5
Atuqtuarut Akhaluut	47	35	0
Iliharvium Agjaqtautaa Akhaluut	4	4	0
Nanminiaqtut Akhaluutit Uqitqijat 4500 kg	9	15	0
Atauttimut	948	3264	115

Akhaluuhijit Naunaitkutikhamik Unniudjutit

Akhaluuhijit naunaitkutinga taiguagakhaq naunaitkutaquq inuup aqutpauhianik iidjuhianik ilaliutijurlu naunaitkutaq ukunatitut pijaquqtunik unniudjutit. Ilanga 3 (1) uvani Akhaluuhijit *Laisikhamik Ihuinaarutigihimajaitigun Naunaitkutit Maliruagakhat*, uqaqtuq Atiliuqti Akhaluutininik⁴ aulapkaijukhaq akhaluuhijit titiqqamik tamainnun akhaluuhijit tapkununga Atiliurnikkut aqutiuaami laisikhamik. Nunavummiut uuktuinnariaqaqtut aadjiliuqhimajumik akhaluuhijit unniudjutikhamik talvunga MVD havagvianut naunaijarlugit nunallaat. Tamaini aadla nunagijaujuni, Nunavunmiut uuktuinnariaqaqtun akhaluuhijit nalunairninganik unniudjutnunamingni Nunagijarni Hamliujumi Kivgaqtuijip Titirarviani (MLO) Kavamaniluniit Kivgaqtuijip Titirarviani (GLO). Tadja akiligakhaq Nunavunmi akhaluuhijit nalunairninganik unniudjut \$15.00.

Uqautaujumi naunaitkut aaliujuni, 1465 Naunaitkutit hanajauhimajut 2024. Ikittuugaluqtilugu, ukiuqaqtut 30- 34- unalu 40-44 tukhiqtut anginikhamik ilangini ukua tukhiutit.

Qaffiuniit Akhaluuhiqinikkut havaktaujut uvani 2024 ukiungagut

	15– 19	20– 24	25– 29	30– 34	35– 39	40– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60+	Atauttimun
Akhaluuhiqinikkut Piliuqtut Aqutimin Ukiunga	39	119	182	214	177	209	136	147	99	143	1465

Qaffiujut pijaquqtunik unniudjutit

Uvani 2024, 33 ajungnautiqaqutunin unniudjutit iliuraqtauhimajut. Hapkunanga 33 ajungnautiqaqutunin unniudjut, 1 ajungnautiqaqutunin unniudjun aadjiliuqhimajuq tukhiqtumin.

⁴ Tamna Titiqiqidjutiliqijunik Akhaluutininik tikkuqaqtauhimajut uvani titiraqhimaningna 315(1) talvani *Akhaluutininik Qajangnaitkutikhat Maligaq*. Tamna Atiliuqtip akhurhairutikhangit naunaijagiikhimajut ataani titiraqhimaningna 316(2-3) Maligarmi.

Naunaijautit ajuriakhainnik titiraqtakhat

Titiraqhimaninnga 68(2) uumani *Akhaluutititik Qajangnaidjutainnun Maligarmi* naunaijaqtaa inuit, imaatun nutaanik akhaluuhijijip imaaluuniit akhaluuhijijit nutaanguqtirumajun laisimingnik, qaangiutijukhat ihuaqtunik aturutiniklu akhaluuhijijip ihivriurutinik. Ihivriuqtiujut tikuaqtauhimajut ataani titiraqhimaninnga 319(1) haffumani *Akhaluutititik Qajangnaitkutikhat Maligaq imaalu* ilaujut MVD havaktit imaaluuniin pingahuujunin-ilaujut ihivriuqtit.

Naunaiqhimajuq tugliani naunaitkutangani hamna ataani, 1,271 nakuujumik Iliharutingit unalu 3,471 ittut iliharutingit munarijaujut uvani 2024. MVD havaktiit havaktait 81.1 pusat hapkua uuktuutit taimaalu pingahuujunin-ilaujut ihivriuqtit havaktait ilakuit 18.9 pusat.

Qaffiuniit uuktuutit uvani 2024 uvuuna class, uvalu ihivriuqtip qanurinniatigun⁵

Nunavut			Class 1	Class 2	Class 3	Class 4	Class 5	Class 6	Class 7	SB	AB	Atauttimun
	MVD Havaktit	Ihumattiarutit	37	38	354	173	203	46	1712	19	201	2783
		Ihuaqtuq	13	15	159	56	767	25	0	14	153	1202
	Pingahuat-ilaujut	Ihumattiarutit	0	0	71	2	29	4	547	0	35	688
		Ihuaqtuq	0	0	1	0	66	0	0	0	2	69

⁵ Apqutit ihivriuqhijutikhat hapkununga class 1–6 (class 7 pijakhaittuq piqanginman apqutikkut ihivriurutikhamik. "SB" pidjutiqaqtuq iliharviit akhaluutanik angirutinik uvalu "AB" pidjutiqaqtut air brake angirutinik.

Maniliquitingit, Maniliurutikhat, Havaamut Ikaarningit, Ajungnautiquaqutunik Unniudjutit

Aalla naunaijautit, Akhaluutinun Kangiqhidjutikkut Auladjutait (MVIS) atuqtaujut katitiriangini tutqurlugit qaffiuniit maniliqutit imaalu maniliurutit imaa: akhaluuhijijip laisit (DL), naunaijaqhimajut naunaitkutit (GIC), atiliurutit, unalu uuktuutit. Tamna MVD titiqqangit havaktauvikhanut akhaluuhijijit laisikhamik unalu GICs. Imaalu, ukua MVD naunaitkutait qaffiuniit pijaquqtunik unniudjutit iliugaqtaujut uvalu titiraqtauhimajut.

Qaffiuningit maniliqijutit manikhaalu uvani 2024⁶

		DL	GIC	Atiliurniq	Naunaijautit ajuriakhainnik titiraqtakhat
Nunavut	Qaffiuningit Maniliqidjutit	4,490	4,724	10,903	7,761
	Maniliurutait (\$)	140,510	0	567,780	81,730

Aulatitihimaarniq ikaarnikharnik Akhaluuhijijit Laishikhamik unalu Naunaitunik Iltaridjutikharnik Naunaitkutikharnik 2024⁷

		0–30 Ublut	31–60 Ublut	61–90 Ublut	91+ Ublut	Atauttimut Tukhiutiit
Ikpiarjuk	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	183	1	0	0	184
Arviat	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	481	0	0	0	481
Qamanittuaq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	360	2	0	0	362
Iqaluktuutiaq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	254	161	9	10	434
Igluligaarjuk	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	69	1	0	0	70
Kangiqtugaapik	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	222	0	0	0	222
Salliq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	145	4	0	0	149
Uqhuqtuuq	Qaritaujakkuungittumun	2	1	1	0	4
	Qaritaujakkut	289	22	5	3	319

⁶ Atauttikkut nampait ihivriurutinun ilagijait titiraqhimajun (Ihumagijaujun) uuktuutit ukununga tamainnun Class; Naunaijautinun Uuktuutit; Takunikkut Uuktuutit; Apqutikkut Uuktuut(tit); Air Brake Malikhautikhanun; taimaalu.

⁷ 'Qaritaujakkut' naunaiqtait uuktuutit havaktauhimajut qaritaujakkut atadjutikkut ukunani nunallaani avikturhimanirnilu atan'nguqaqarviinni (Iqaluit, Kangiqliniq, uvaluuniit Uqhuqtuuq). 'Qaritaujakkuungittumun' naunaiqhijuuq tamna uuktuutikhaq titiraqarvikkut tujuutauhimajuq nunamingnit tukhiut aullaqtiqtaujuq avikturniinni atan'nguqaqarviannut.

Aulatitihimaarniq ikaarnikharnik Akhaluuhijit Laisikhamik unalu Naunaitunik Ilitaqhidjutikharnik Naunaitkutikharnik 2024⁸aulahimaaqtumik

Ausuittuq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	23	0	0	0	23
Iglolik	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	338	2	0	0	340
Iqaluit	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	3033	25	0	0	3058
Kimmirut	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	71	0	0	0	0
Kinngait	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	322	5	0	0	327
Kugaaruk	Qaritaujakkuungittumun	7	91	33	6	137
	Qaritaujakkut	22	1	0	1	24
Kugluktuk	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	101	82	21	6	210
Naujaat	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	217	6	0	0	223
Pangnirtung	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	333	8	1	0	342
Mittimatalik	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	284	23	0	0	307
Qikiqtarjuaq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	120	5	0	0	125
Kangiqliniq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	774	2	0	2	778
Qausuittuq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	55	0	0	0	55
Sanikiluaq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	134	0	0	0	134
Sanirajak	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	117	23	2	0	142
Taloyoak	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	1	1
	Qaritaujakkut	83	110	31	0	224
Tikrarjuaq	Qaritaujakkuungittumun	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	72	0	0	0	72
Atauttimut	Qaritaujakkuungittumun	9	92	34	6	141
	Qaritaujakkut	8102	483	69	22	8676

⁸ 'Qaritaujakkut' naunaiqtait uuktuutit havaktauhimajut qaritaujakkut atadjutikkut ukunani nunallaani avikturhimanirnilu atan'ngujaqarviinni (Iqaluit, Kangiqliniq, uvaluuniit Uqhuqtuuq). 'Qaritaujakkuungittumun' naunaiqhijuaq tamna uuktuutikhaq titiraqarvikkut tujuutauhimajuaq nunamingnit tukhiut aullaqtiqtaujuq avikturniinni atan'ngujaqarviannut.

Akhaluutituqtut Qajangnaitkutikhanik

EDT-kut munaqhijut ilanginnik Akhaluutitik Qajangnaitkutikhanik ataani *Akhaluutitik Qajangnaitkutikhat Maligaq*. Una ilaqaqtuq titirarnikkut naunaitkutikhanik mikhaagun akhaluutikkut pijaqqurnikkut, ihuinaarutitik, atuqhunilu ihuinaaqtut-pidjutit atugahaq pipkainikkut nutqaqtitinikkut uvaluuniit taimaaqtittinikkut akhaluuhijijip laisikhanik.

Akhaluutit Pijaqqurniit⁹

Ilanga 261 (a–d) uvani *Akhaluutitik Qajangnaitkutikhat Maligaq* naunaiqhitijut uqaqtakhaukjut pijaqqurniit imaatut

"... pijaqquqtut t uvani uvaluuniin haniani apqutip pidjutiqaqtuq akhaluunmik tapkua qanuginiit

(a) aanqiqqat imaaluuniit tuukpat inuk;

(b) tulughirumik inuqangittumik akhaluutimik pidjutaupat takunnaqtumik ahiruqtumik inuqangittumi akhaluutimi;

(c) tuulurhigumik ittuni hunanik huradjanikquuniin humi akhaluuhijiji ukpiguhukumi uvaluuniin ukpiriblogu tamna aulahimaaqtumik qajangnautiqaqtuq inungnun; unaluuniit

(d) tuulurhigumik uumajumik taimaatun akhaluuhijijuq ukpiruhuktuq uvaluuniin ukpiruhuktukhaujuq Itamna uumajuq inuup piutigikpagu.

S.Nu. 2017,c.20,s.36."

Qaffiuningit akhaluutit pijaqquqtut 2024 ukiungagut¹⁰

	<15	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60+	Atauttimun
Aanniqtuq	1	0	1	0	2	2	0	0	0	0	0	6
Aallat	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	5
Tuqujunun	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3

⁹ Naunaitkutit uvani ilangani numiktitiqtaujuqhat qajagilutik. Ihuangitut imaaluuniin iniqtiqhimaitut uniudjutit havaqatinin pidjutiqarniaqtut ataani itqungniarutini/avatqunikkut itqungniarutit imaaluuniin ihuiguuutait qitqani naunaitkutitni atauttimut.

¹⁰ "Aalla" naunaijautaa atauttit ilaujut pijaqquqtunik, kihimi kitut titiraqtauhimangitut aanniqtunik. Pijutauninganit Naunaitkutit kiklikhait, una Naunaitkutit nunauhuilairutaulimagituq; naunaitkutit ilaujut tamaita piinarialgit naunaijautit akhaluutit pijaqquqtut ilaujut Nunavunmi Akhaluuhijijit, humiinmangaat najugatit Kanatami.

Qaffiuningit akhaluutit pijaquqtut 2024 nunagijaujumi

	Aanniqtuq	Aallat	Tuqujunun
Ikpiarjuk	0	0	0
Arviat	0	0	0
Qamanittuaq	0	0	0
Iqaluktuutiaq	0	1	0
Igluligaarjuk	1	0	0
Kangiqtuqaapik	1	1	0
Salliq	0	0	0
Uqhuqtuuq	2	1	0
Ausuittuq	0	0	0
Iglolik	0	0	1
Iqaluit	2	1	2
Kimmirut	0	0	0
Kinngait	0	0	0
Kugaaruk	0	0	0
Kugluktuk	0	0	0
Naujaat	0	0	0
Pangnirtung	1	0	0
Mittimatalik	3	0	0
Qikiqtarjuaq	0	0	0
Kangiqliniq	0	0	0
Qausuittuq	0	0	0
Sanikiluaq	0	0	0
Sanirajak	0	0	0
Taloyoak	0	0	0
Tikrarjuaq	0	0	0
Atauttimun	10	4	3

Qaffiuningit akhaluutikkut pidjutigijait 2024, pidjutit ukiungitigun

Uvani 2024, pijaquqtut unniudjutit piqainaqpaktut titiragitutluniit takuukhaugitut Kanadami Tuluqhiqhimagut Naunaitkutini 2 (NCDB2) naunaittunik. Taimaittumik, hapkuat ihuangittut nampangit tunijaungittut uumani unniudjunmi. Kinguagun unniudjutit ihuaqhivaalirniaqait ilaliutijangit ukua naunaitkutit.

Qaffiuniit aulanikkut hulaqutit uvani 2024, pidjatauut nunallaatigut

Uvani 2024, akhaluutit pijaquqtut uuniudjutit titiraqangittut uvaluniit aadjikiingittut NCDB2 naunaittunik. Taimaittumik, hapkuat ihuangittut nampangit tunijaungittut uumani unniudjunmi. Kinguagun unniudjutit ihuaqhivaalirniaqait ilaliutijangit ukua naunaitkutit.

Akhaluutituqtut Ihuinaaqtut¹¹

Titiraqhimajuq 336 haffumani *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhat Maligaq* uqaqhimajuq tapkua atauttit kitut ihuinaaqtut haffumunga Maligarmun imaaluuniin pitqujaujunun ihuinaarutiaqatut ihuinaarnirmun itiqtaunirmun titiraqhimajut uvani Maligarmi.

Qaffiuniit akhaluutinin ihuinaaqtut uvalu titiqiqinikkut angirutit uvani 2024, ukiungatigut¹²

	15– 19	20– 24	25– 29	30– 34	35– 39	40– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60+	Atauttimun
DUI	4	9	17	20	9	9	11	3	0	2	84
Apqutit Nutqaqtitauniq – 24 ikaarniit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Apqutit Nutqaqtitauniq – 30 Ubluni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Apqutit Nutqaqtitauniq – 90 Ublut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Laisiqangittut	0	1	0	0	0	2	1	0	1	0	5
Atiliuqtauhimangittut	0	3	4	3	9	4	4	2	1	3	33
Qulanaijautiqangittut	0	0	2	1	1	2	0	1	0	0	7
Kajumaktuqpallaktut	3	6	3	4	9	8	5	4	6	3	51
Aamadjidjutiaqhuni Akhaluuhigijjuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tamaita Aalat	1	2	8	16	6	8	9	10	4	7	71

¹¹ Naunaitkutit uvani ilangani numiktitiqtaujukhat qajagilutik. Ihuangitut imaaluuniin iniqtiqhimaitut uniudjutit havaqatinin pidjutiqarniaqtut ataani itqungniarutini/avatqunikkut itqungniarutit imaaluuniin ihuiguuutait qitqani naunaitkutitni atauttimut.

¹² Pidjutauninganit Naunaitkutit kiklikhainit, una naunaitkut nunaulaangituq ihuilidjutaulinaginmat; naunaitkutit ilaujut tamaita piinialgit naunaijautit akhaluutit pijaquqtut ilaujut Nunavunmi Akhaluuhigijit, humiinmangaat najugatik Kanatami.

Qaffiuniit akhaluutinun ihuinaaqut uvalu titiqiqinikkut angirutit uvani 2024, nunangagut

	DUI	Apqutit Nutqaqtitauniq - 24 ikaarniit	Apqutit Nutqaqtitauniq - 30 ubluni	Apqutit Nutqaqtitauniq - 90 Ubluni	Laisiqangittut	Atliuqtauhi ngittut	Qulanajautiqa ngittut	Kajumaktuqpal laktut	Aamadjidjutia qhuni Akhaluuhijjuq	Tamaita aallat
Ikpiarjuk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arviat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Qamanittuaq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iqaluktuuttiaq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Igluligaarjuk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kangiqtugaapik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salliq	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uqhuqtuuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ausuittuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iglolik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Iqaluit	73	0	0	0	3	31	6	26	0	54
Kimmitut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kinngait	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kugaaruk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kugluktuk	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Naujaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pangnirtung	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mittimatalik	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Qikiqtarjuaq	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kangiqliniq	3	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Qausuittuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanikiluaq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanirajak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taloyoak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikrarjuaq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Atauttimun	84	0	0	0	3	31	6	27	0	59

Ihuinaarutigihimajainun Anullaqhiivik

Titiraqhimaninnga 3(2) uvani *Akhaluuhiiqijit Laisikhamik Ihuinaarutigihimajainun Naunaitkutit Maliruagakhat* uqaqtut tapkua Atiliuqtit ilaliutiniaqtait ihuinaarutigihimajaitigun naunaitkutit tapkununga inuup akhaluuhiiqinirmun naunaitkutaa imaatun Atiliuqti ilihimaliqqat ihuinaarutinun akhaluuhiiqijimik. Tamna Maliruagakhat Naunaitkutikhangit tunihimaaqtun titiraqhimajunik ihuinaaqhimajunik nampangitlu amingnaqtuqaqtunik ilauvakhimajainik.

Ilangani 5(1-3) haffumani Maliruagakhat naunaijaqhimajut tapkua akhaluuhiiqijit katiqhihimajut 12 amigaitunikluuniin ihuinaarutigihimajaitigun naunaitkutit, Atiliurvik tunihiluni qajagidjutinik titiraqhimajumik akhaluuhiiqijunmun uvalu ihuaqhailuni hivajautinik uvaluuniin inmikkut apiqhuiniq avatingnut akhaluuhiiqiji uvalu akhaluuhiiqijit ihivriuqti uvaluuniin akhaluuhiiqijip laisia ihivriuqti. Tamna akhaluuhiiqiji pingitkumi apiqhuqtaugumi, tamna Atiliuqti nutqaqtiniaqtaa inuup akhaluuhiiqitjutikhaq laisinga pittaililugulu akhaluuhiiqiji aulapkailuni akhaluutimik akhaluuhiiqiji ilautinnagu akhaluuhiiqiji apiqhuqtaugumi.

Humi akhaluuhiiqiji katitiqhimagumi 15 amigaitunikluuniin naunaitkutinik, Atiliuqti nutqaqtiniaqtaa akhaluuhiiqiji laisinga akhaluuhiiqiji pittailigiamilu akhaluuhiiqiji aulapkaijuq akhaluutimik atauhiqmi tatqiqhiunmi.

Qaffiuniit akhaluuhiiqijit ihuinaarutigihimajainun anullaqhiivik qanuriniit uvani 2024, ukiungagut

	15– 19	20– 24	25– 29	30– 34	35– 39	40– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60+	Atauttimun
Akhaluuhiiqiji Nutqaqtitauniq	3	6	13	21	9	6	9	2	0	2	71

Ilaliutihimajuq A: Aallat Pidjutaujun

Nunavunmi Akhaluuhigijit Hilataani Aviktuqhimajumit

Ataani naunaitkutit naittumik piinarialgit naunaijautit aulajunun, akhaluutit pijaquqtut imaalu titiqiqinikkut angigutit pidjutiqaqtut Nunavunmiunun aqutut hilataani aviktuqhimajumi.

Qaffiuniit akhaluutit pijaqqurniit

	Aanniqtuq	Aallat	Tuqujunun
Hilataanut Nunavut	0	0	0

Qaffiuniit akhaluutinun ihuinaaqtut uvalu titiqiqinikkut angirutit

	Hilataanut Nunavut
DUI	2
Apqutit Nutqaqtitauniq - 24 ikaarniit	0
Apqutit Nutqaqtitauniq - 30 ubluni	0
Apqutit Nutqaqtitauniq - 90 Ubluni	0
Laisiqangittut	2
Atiliuqtauhimangittut	2
Qulanaijautiqangittut	1
Kajumaktuqpallaktut	24
Aamadjidjutiqaqhuni Akhaluuhigijuq	0
Tamaita Aalat	13

Havagviup Naunaitkutingit/Pivallianiq

Nunguliqtillugu 2019 havagviup aularutijaat havaakhaq Taloyoami atapkarlugit Kavamatkut Kivgaqtuqtut Havagviit hapkununga MVD havagviinun ihuaqhijuumiriangani havauhiit akhaluuhijijip laisit aalallu kivgaqtuutit. Una aadlangurninnga "qaritaujakkuungittunun" nunallaangit uumunnga "qaritaujakkut" nunallaangit aturhugu GN-kut Qitqani Nanminirijaujut Qaritaujakkut Pulaarvinga atagiami GLO-nun uumunnga Akhaluutiliqinirmut Naunaitkutaq Timiqutigijangillu.

Havauhiit atadjutit ilaliutihimajut nunallaat hapkununga MVIS aulahimaaqtumik tamaini 2024 uvalu tadjat 1 nunallaaq (Kugaaruk) aulangittuq "qaritaujakkuungittunun". Ikajuqtaunahuaqtunut ikajuutikhamut ihuarhainiq ihumagijauniaqtuq aallamik nunallaangit atajut.

Havagvik havaktait amigaitut akhuurutit amigaijuumilugit piinarialgit ihivriuqtit tunihjaangini nakuutqiamik kivgaqtuutunik Nunavunmiunun, uvalu ilihagtittiblutik pingahunik ilaliutihimajunik ihivgiuqtinik uvalu iliugarlugit aivadjutiit aularutilugit atuqtaujut nanminiaqtut 3rd ilaujut ihivriuqtit qaritaujakkut ilangini 2025.